

KILÓMETRESI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egyszerű évre — 10 kor.
 Hosszú évre — 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egyszerű évre — 20 kor.
 Hosszú évre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerű évre — 24 kor.
 Hosszú évre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnepnapok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kérésre visszavásárolja
 vagy megvásárolja az elvett anyagot.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Helyes cím: Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

NAGYVÁRAD, febr. 4.

Fordulat.

(K. Ö.) Azt gondoltuk, hogy a cukor-törvényjavaslatok elfogadásával már minden rendbe hoztunk. Meg lesz a cukorprémium eltörlése, meg lesz a belföldi fogyasztás biztosítása a belföldi termelésnek s meg lesz a kontingentálás. Arra természetesen nem gondoltunk, hogy arra az esetre, ha közgazdasági életünket oly közelről érintő változásnak sima is leend a lefolyása, mit csinálunk majd Oroszországgal. Oroszország tagadja, hogy prémiumokkal támogatná cukortermelését, egyszerűen oly adózási politikát követ, mely kedvez a cukortermelésnek. Ebből az okból nem is vett részt a brüsszeli konferencián és nem is hajlandó a konferencia határozatainak magát alávetni.

A támadás azonban más oldalról indult ki az érdekelt hatalmak ellen. Anglia, a mely kezdeményezte a cukorprémiumok eltörlésének ügyét, most egyszerűen beáll a nemzetközi jog megsértőjének. A brüsszeli konferencia ugyanis arra kényszerítette az érdekelt hatalmakat, hogy azokkal a cukorkivitelű államokkal szemben, melyek cukorkivitelüket prémiumokkal támogatják, a cukorbevitelű államok a prémiumnak megfelelő vámmal fognak védekezni. Ez alól a rendelkezés alól a konferencia Anglia gyarmatait sem vette ki.

Azonban mit tesz most Anglia?

Anglia a belga kormányának egy jegyzéket küldött, melyben tudomására adja, hogy a brüsszeli egyezményt azzal a föntartással ratifikálta, hogy az autonóm gyarmataiból kivételre került cukrot nem fogja büntető vámmal sújtani.

Ez a nyilatkozat érthető konsternációt keltett. Mert ha Anglia megmarad ezen kijelentése mellett, akkor értékét veszíti az egész egyezmény, mert a nád-cukor legyüri a nemzetközi piacokon a répacukrot. Ezt Anglia is tudja s azért Phipps brüsszeli követe útján azt a megnyugtatót adja az érdekelt hatalmaknak, hogy Anglia éppenséggel nem tesz kárt a répacukor versenyében, mert az angol gyarmatcukornak büntetővámokkal való sújtása csak akadémikus kérdés, melynek gyakorlati jelentősége nincsen. Mert azok az angol gyarmatok, melyek prémiumot adnak a cukornak, cukrot nem exportálnak és belátható időben nem is fognak exportálni.

Nekünk az a hitünk, ha az angol gyarmatcukornak büntető vámmal való sújtása nem járna gyakorlati haszonnal, Anglia nem ellenkézne a hatalmak kívánságához hozzájárulni és a gyarmati cukrot büntető vámmal sújtani. Ellenkezőleg úgy áll a dolog, hogy Anglia szorosabb viszonyba akar lépni gyarmataival és ezért gazdaságilag segítyezi azokat, a miben csak tudja. Ezért kezdeményezte a brüsszeli konferenciát, de kezdetben színt vallani nem mert, mert sohasem ért volna célra, most azonban leveszi az álarcot és nyíltan hirdeti,

hogy a brüsszeli konvenczió ezen követelésének nem fog eleget tenni. Sőt azt mondja, hogy Franciaország és Belgium ebbe már beleegyezett és Hollandia sem fog ellenállni.

Ezt egyszerűen nem hisszük. Érdeklünkben van azonban, hogy a brüsszeli egyezmény érvényt nyerjen, mert ettől reméljük cukoriparunk egészséges fejlődését, melyet a prémiumos rendszer egészségtelen medrekbe terelt, azért tudunk kell, mi igaz Anglia magatartására vonatkozó hírekből és ha Anglia mereven ragaszkodik ezen kijelentéséhez, mit szándékoznak az érdekelt hatalmak tenni, hogy Anglia akcióját ellensúlyozzák. Mert azt még feltételezni sem akarjuk, hogy Anglia ezen eljárása alkalmas volna a brüsszeli egyezmény szétrobbantására és a régi prémiumos rendszer fenntartására. Ebből unos-untig elég volt. Mert habár az új helyzet, különösen a cukoradó fenntartása és a gyárak tarifális kedvezései miatt a répatermelők rovására, nem is felel meg mindenben követeléseinknek, mégis oly alapot teremt, melyre idővel a mezőgazdaság javára építeni lehet.

Ujabb jelölt Magyar-Cséknén.

A Fassie Tódor halálával megüresedett képviselő székre a magyar-csékei választókertletben még mindig újabb jelöltek kerülnek felszínre.

Legújabb budapesti értesülésünk szerint a magyar-csékei kertletben dr. Szalay Károly

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A magyar költők.

Összegyűjtötte és a Kath. Szabad Liceum 1903. év február hó 1-én tartott matináján előadta: Kovács József m. kir. honvédfőhadnagy.

(Vége.)

A XVIII-ik századnak költőnői triasznak harmadik tagja szintén jeles költő:

Molnár Borbála. Atyja, egy jó módú református pap csak az olvasásra tanította meg, gondosan ügyelvén arra, nehogy leánya fogékony eszével elvesse az írás mesterségét is, mint szerinte minden női cselszövények kufejét. E kor balvéleményének megfelelően, a ház ura, ugyanis szentül hitte, hogy az írást tudó leány nem írhat mást, mint szerelmes levelet! Hogy pedig a ház szerelmi turbékolások postája, pláne titkos postája, legyen, azt nem engedte meg a becsület. A tudni vágyás azonban legyőzte e balvéleményt, a kis Borbála csakhamar, lopva megtanulta az írás mesterségét.

Képzeltetni a kis költőnő kritikusan helyzetét, midőn atyja, mint serdülő leányt versírás-kapta, mikor atyjának még sejtelve sem volt arról, hogy leánya a tollforgatásban is jártas.

Első szerelmében ő is úgy járt mint barátinője, Ujfalvy Krisztina. Csalódott és szülői

rábészülésének engedve nálánál szellemileg sokkal alacsonyabb fokon álló mondhatni durva férjjel lépett házasságra. Siralommal írja e házasságáról:

Remélt vignapomat váltván komor estve,
 Homlokomon ki van szivem kinyja festve,
 Sokszor ágyamat is usztatom könyvemben,
 Sok bus gondolatok, habozván szivemben,
 Engedetlen leány nem akartam lenni,
 S halál volt, az anyám kívánságát tenni.

Tizennégy évi vesződség után végre sikerült férjétől elválni. Röviddel azután megismerkedett Gyulai Mikos Anna grófnővel, ki mellett, mint társalgónő nyugodalomban tölté életének hátralévő idejét.

Költményeiben, a kor divatja, erős, bölcselkedő hajlamok látszanak.

Valóságos lélekbuvár. Még szerelmi verseiben is erkölcsi leckéket tart.

Költményei, egyébként ügyes verselés, zamatos, sohasem áradozó nyelvvel, méltán keltenek feltűnést. Összegyűjtött versei, legelőször 1793-ban Kassán jelentek meg, s oly hamar elkapták, hogy a következő évben már második kiadást kellett rendeznie. Ezen és később megjelent művei, a magyar irodalomtörténetben megtisztelő helyet, mondhatni a XVIII. század költőnői között első helyet biztosítanak számára.

A XIX. század 40-es éveiben Malom Lujza, pár évvel később pedig Petőfink neje: Szendrey Julia tűnik fel, egyszerű, csinos kere-

setlen költeményeivel. Szendrey Julia Petőfivel 1846. év telén, egy nagykarolyi bálón, ismerkedett meg. Julia végtelenül örvendett, hogy megismerte az ifjút, kinek költeményei őt már régen elbűvölték, Petőfi pedig feltalálta Szendrey Juliában azt, az ideált, kit kereselt, kiért vágyódott. Petőfi csakhamar levelekben, majd versekben is nyilvánítá érzelmeit, melynek hosszú szülői ellenkezés dacára 1847 szept. 8-án, esküvő lett a befejezése.

Az új házaspár a mézes hetek örömei után, a fővárosba költözött. Petőfi, csak egy öntötte a szebbnél-szebb verseket, Julia pedig költőnő lett a költő férj mellett.

A családi élet örömeiből azonban Petőfit csakhamar tova ragadta az 1848-iki szabadságharcunk, melynek zivatara kiűldözte a csaták véres mezejére, hol azután alakja mindörökké eltűnt.

Évek multak el s az ekkor már újból férjhez ment Szendrey Julia neve ismét megjelent a lapok hasábjain, különösen versei minden tekintetben kiváló tehetségre vallottak.

Költményei, — melyek sajnos összegyűjtve mai napig sincsenek, — mindentűt az emésztő, sötét, gyakran siró fájdalom zenéje. És ez a fájdalom nem szenvedett, hanem egyenesen a szív mélyéből fakad fel.

Szinte lehetetlen e költeményeket, valami benső megindulás, valami mély részvét és szájalom nélkül olvasni. Ily mélyen átértzett költeménye pld.:

fővárosi ev. ref. főgymnasiumi tanár is szerencsét próbál, szabadelvű párti programmal.

Igy már négy szabadelvű jelölt van kombinációban, aminek csak az ellenzék örülhetne, ha megtudnának egyezni egy jelölt körül.

A kulturharcz Franciaországban.

Az Etienne képviselő vezetése alatt álló kormánypárti union democratique **Waldeck-Rousseau** volt miniszterelnök nemrégiben tett indítványának megfelelően most elhatározta, hogy a kongregációk kérvényeinek sommás elvetése ellen fog állást foglalni és az egyesületi törvény módosítását fogja ajánlani a kormánynak, akként, hogy a kongregációk engedélyezése ne törvény, hanem rendelet útján történjék.

Erre a határozatra, amely arra a híresztelésre adott okot, hogy a kormány köreiben komoly szakadás van, a baloldal összes kormánypárti csoportjainak képviselői ülést tartottak, amelyen kiemelték, hogy a baloldal valamennyi pártja egyetért abban, hogy a kongregációkról szóló törvény a világiasítás szellemében alkalmazandó. Kimondták továbbá, hogy valamennyien készek a kormányt a megfelelő intézkedések megtételében támogatni, egyúttal pedig intik a köztársaság polgárságát minden fondorlattól, amely a köztársasági többség egységét megbonthatná.

Balkán mozgalmak.

A szultán még folyton azon fáradozik, hogy Dámád Mahmud basa holttestének kiszolgáltatását kieszközölje és Cosntáns francia nagykövettel tegnap is beszélgetett erről a dolgról. Munir bej párisi török nagykövetet ide-rendelték, a mint egyfelől állítják, Dámád Mahmud basa ügyében, ellenben másfelől azt mondják, hogy idejövetele a Macedoniára vonatkozó sárgakönyvvel függ össze, amelynek egyes részei a Jildizt kellemetlenül érintették.

Az Ormanian örmény gregorianus patriarka ellen elkövetett merénylet ügyét szombaton kezdik tárgyalni.

A vörös-tengeri kalózok által elfogott olasz vitorlászajó legénységét megtalálták. A vizsgálattal ebben az ügyben rendszeresen folyik. A Kaffában meggyilkolt olasz állampolgár ügyében Olaszország felszólalására B-jruthban tartják meg a tárgyalást és a porta megígérte, hogy az ügyet rendes bírósági eljárással fogják elintézni. A Prevezában bántalmazott olasz alattvalók ügyében Olaszország valószínűleg meg fogja kapni azt az elégtételt, a melyet az olasz konzul a válítól követelt.

A ruszcsuki olasz kereskedelmi ügyvivőnek azokról a bandákról szóló jelentését, a melyek a tavaszon állítólag be fognak törni Törökországba, diplomáciai körökben kétségbevonják és tulsásnak vagy misztifikációnak tekintik.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 4.

Elnök: gróf **Apponyi** Albert.

Az előterjesztések során elnök bemutatja az összeférhetlenségi ítélkező bizottság jelentését **Györffy** Gyula ügyében.

Rátkay László: Felolvassa a zsüri ítéletét.

Elnök: Az ítélet tudomásul szolgál. Bemutatja **László** Menyhért összeférhetlenségi ügyét megszüntető jelentését. **Bauer** Antalnak, az ugodi kerület képviselőjének összeférhetlenségi ügyében az ítélkező zsüri febr. 13-án fog kisorsoltatni.

Szöcs Pál: Felolvassa az interpellációs könyvet. Két interpelláció van bejelentve: **Nessi** Pál a fizetésrendezés ügyében és **Marjai** Péter.

Elnök: Következik a napirend:

az ujjonczjavaslatok

folytatólagos tárgyalása.

Barta Ödön: A nemzet megmutatta a multban már, hogy hazafias ideálokért és törekvésekért küzdeni, szenvedni bármikor kész, de ellentállani is tud ha azt látja, hogy áldozásáért nem kap egyenértéket sem. Az ország súlyos válság előtt áll. Egyik az, hogy 35 év óta annyi áldozatot hozott, oly súlyos terhek neheztedek reá úgy államilag, mint társadal-

milag, hogy alig bírja már azt. A másik oka a válságnak, hogy a terheket tervszerűleg, szándékosan rótták az országra. (Ugy van! a szélsőbalon.) De hiába van ott a hatalom a tuloldalon, az igazság a miénk s az igazságnak győzedelmeskedni kell. (Ugy van! a szélsőbalon.) A király, bár nagyon ritkán szól s a magyar állam kiépítését hangoztatta. Hát a kormány ilyen javaslatokkal akarja kiépíteni a magyar államiságot? Hiszen ezzel éppen az ellenkezőjét érik el. (Ugy van! a szélsőbalon.) De meg vagyok győződve arról, hogy a korona nem ösmeri az ország sorsát. Mert ha leplezetlenül feltárnák bajainkat előtte, lehetetlenné válna ragaszkodni e követelésekhez. (Ugy van! a balon és szélsőbalon.) A hadsereg kérdése más országokban is, de kivált nálunk, nem tisztán katonai, de politikai kérdés. (Ugy van!) Hentaller tegnapi beszédében utalt a miniszter ama kijelentésére, hogy azon az alapon kéri a katonai terheknek emelését, mert az utolsó években a közjólét és az adóképeség Magyarországon emelkedett.

Erre **Fejérváry** miniszter ur közbeszólt: Én nem mondtam.

Fejérváry Géza báró: Igenis, én nem mondtam.

Barta: Felmutat a miniszter egy javaslatát, melynek indokolásában ez benne foglalatik. Nos hát ha nem is mondta élő szóval, de így értelmezte. Hát kérde, emelkedett-e az országban közjólét? Sajnos, nem emelkedett. Ezt mutatja közgazdaságunk minden ágazatában. (Ugy van! a szélsőbalon.) Politikailag sem vár semmi jót ettől a kormánytól.

Fejérváry Géza báró: Hát tessék többséget szerezni.

Barta: Hozzák be az általános választói jogot s akkor biztosítom a miniszter urat, hogy többségben leszünk. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) A pénzügyminiszter nem adja tiszta képét az ország teherviselési képességének. Mert ez az ország sokkal szegényebb, mint a hogy feltüntetik. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Fejérváry Géza br.: No! No! Nem vagyunk még olyan nagyon koldusok!

Barta: Szeretné tudni, számolt-e a miniszter az ország teherviselési képességével, mikor beterjesztette javaslatait?

Fejérváry Géza báró: Igen!

Barta: Akkor csodálja, hogy mégis ide hozta a javaslatokat.

Fejérváry Géza báró: A véderő fontosabb.

Barta: De előbbrevaló az ország jóléte.

Meghaltam én réges-régen,
De nem nyughatom békeben,
Kisértéként járok, kelek,
Keresve mit nem lehetek;
Keresve a boldogságot,
Mire sehol nem találók;
Mi messziről annak látszik;
Árny, mint én, mely vélem játszik.

Hogyha közelébe érek,
Rémképétől elszörnyedek,
S futok vissza koporsómba,
Uj kinoktól ostorozva,
S rám vonom a bubánat szőtt
Gyászos halotti lepedőt,
S várom, hogy az ég majd megszán,
Hogy majd meghalok igazán.

Szendrey Juliának kortársa s mint költőnő vele méltó versenytárs a szerencsétlen és meg nem értett szobrászunknak **Ferenczy** Istvánnak unoka nővére:

Ferenczy Teréz. A magyar költőnők között tán egy sincs, a kinek neve oly ismeretes volna, mint az övé, s kinek sorsa, oly nagy részvétet keltett volna országszerte, mint az ő sorsa. Huszonhárom évet élt, s ez idő alatt csak egyszer szeretett, s egyszer is, csalódott. Ezen csalódás elég volt, hogy az életet meggyűlölje, s megkedvelje a halált, melyet önkézzével, erőszakkal idézett fel. Szíven lötte magát.

Egy nagy könnyesepp — mondja róla **Endrődi** — egy ritka drága gyöngy, ennyiből áll **Ferenczy** Teréz költészete. E könnyesepp melege azonban elárulja, a honnan az felfakadt, szíve lelke titkos mélységeit. E könny mindig ott ragyog szemében, s bánat, gúny, lemondás, szerelem, erő, küzködés együttvéve. Annyi erő-

vel, fantáziával, oly mély érzéssel, mint ő nála, ritka költőnőnél találkozunk.

Egy feljajdulás, egy sikoltás a vers is, melyben csalódását feltárja előttünk:

Minden betűjét szenvedéseimnek
Örült lázban, vérel kén festeni;
Mégse látnátok kinjárt e kebelnek,
Mégse tudnátok szavam érteni.

En most nem élek. Meghaltam egy hirre
Ertitek-e keblemnek bánatát?
Ne bántsatok, nem mentek semmire.
Meghalni némán hagyjatok tehát!

A XIX. századnak sokat emlegetett költőnői voltak még: **Tóth** Kálmáné, született **Majthényi** Flóra, kinek verseit őszinteség; **Vacholt** Sándorné született **Szász** Poli álnéven **Iduna**, kinek dalait melegség, üde báj és gróf **Bethlen** Miklósné (álnéven **Izidora**) kinek költeményeit igaz meleg érzés jellemzi.

A jelen korszak költőnői pedig: **Szalay** Károlyné, született **Kisfaludy** Atala, ki ugy-látszik, csak ifjukorát, a szerelem tavaszát zengte dalokban, azóta az elbeszélő irodalom foglalta le.

Örökét átvette leánya **Szalay** Fruzsina, rajta kívül **Büttner** Julia, **Litvay** Viktoria, **Litvay** Hajnalka, **Szöllősy** Nina, **Wohl** Janka, **Wohl** Stefánia, **Horváth** Böske, **Czobel** Minka és **Erdős** Renée azok, kiket korunkban, mint legjobb költőnőinket emlegetünk. Ők szerepelnek jelenleg különböző szépirodalmi lapjaikban kiváló sikerrel működve közre a magyar nővilág izléseinek, műveltségének, szellemének fejlesztésére.

Életük folyását és egyenkénti érdemeiket, az irodalomtörténet ezután következő lapjai lesznek hivatva feljegyezni és megörizni.

Végül költőnőinknek irodalomtörténetünk egyes korszakaiban való szerepét vizsgálva, azt tapasztaljuk, hogy a magyar költőnők között korszakos hatásuk, vagy olyanok, kik költészetünkre mélyebb és állandóbb hatással lettek volna, nem voltak.

Ez azonban nemcsak nálunk, hanem az egész világirodalomban így van.

Olyan nőköltőt, ki korszakos hatást gyakorolt volna — az egy **Sapphó** kivételével — sehol sem találtunk. A nőköltők mindig és mindenütt csak követői voltak koruk irányának, s verseik is mindig koruk divatját viselték magukon. De ez mitsem von le szépséges érdemeikből, hisz nem-e a nők illették mindenkor a legnagyobb költőket, nem-e nők voltak mindenha tárgyai a szépirodalom legremekőbb alkotásainak? s nem-e maga a nő a legszebb költészet?

Eppen ezért mélyen tisztelt hölgyeim, még ha nem is irnak verseket, önök is mindnyájan költőnők! Mert hisz nem-e az önök iránt érzett mérhetetlen nagy tiszteletünk, mely hódolatunk és szerelmünk kieszetnek bennünket arra, hogy ez érzéseinknek rimes, dallamos szavakban, sorokban és gyakran kötetekben is kifejezést adjunk. Így bátran kimondhatom, hogy önök mélyen tisztelt hölgyeim költészetünk legnagyobb apostolai.

(Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Már pedig közgazdasági viszonyaink nem engedik meg a terhek emelését.

A zárszámadások adataival igazolja ezt. Dehát súlyos gazdasági viszonyainkat odaát is elismerik, hiszen hallottuk, hogy fájó szívvél szavazzák meg az újabb terheket, de megindoklják azzal, hogy az ország biztonsága a fő. Ismeretlen ellenséggel ijesztgetnek bennünket, pedig hát van nekünk ösmerős ellenségünk is, ami ellen védekeznünk kell és ez a militarizmus folytonos terjeszkedése. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) A hadsereg élelmezését illetőleg azt tartja, hogy annak, mint fogyasztónak egy bizonyos mértékben jó hatással kellene lenni a nagyközönségre. De azt tapasztaljuk, hogy nem folyik be kiadásunk a kvóta arányában a téren. (Úgy van! a szélsőbalon.) Azután rátér arra, hogy a tisztok és a hadbírák közt igen kevés százalék a magyar.

Fejérváry Géza báró: Arról nem tehetek, hogy a magyarok nem szolgálják.

Beóthy Ákos: Mert elkévdvetlenítik őket.

Barta: Az ellenzék annyi nyomás bizonyítékot halmozott össze, hogy a miniszter meg sem tudja ezeket czáfolni.

Fejérváry Géza báró: Nem igaz! (Nagy zaj a baloldalon.)

Rakovszky István: Hohó miniszter ur!

Fejérváry Géza báró: Majd megczáfalom.

Rakovszky István: Ezt már akceptáljuk.

Barta: A katonaság részére mindent megzavaznak odaát, de kulturális czélokra még Új-Zsland is többet áldoz, mint mi.

Elnök: Az ülést tíz perczre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Barta Ödön a minisztert ártatlannak tartja a katonai javaslatok betérjesztésénél.

Fejérváry Géza báró: Na végrel! (Derűlttség.)

Barta: Mert ő nem oka annak. Ő csak eszköz volt. Bécsből parancsolták annak betérjesztését. (Úgy van! a szélsőbalon, ellentmondások a jobboldalon.) A javaslatokat nem fogadják el, hanem határozati javaslatot nyújt be. (Zajos helyeslés a balon és szélsőbalon.)

A fizetésemelés.

Elnök a vitát ezután felfüggesztve az interpellációkra térnek át.

Nessi Pál interpellációt intéz a pénzügyminiszterhez:

1. Mikor szándékozik a t. miniszter ur az állami alkalmazottak fizetésemeléséről szóló javaslatot betérjeszteni?

2. Mi akadályozta eddig, s mi akadályozza a jelenben e javaslat betérjesztését?

3. Szándékozik-e ezen javaslatot a most tárgyalás alatt levő katonai javaslatokra vonatkozó tárgyalások megszakításával sürgősen tárgyalás alá bocsájtani?

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATÓ.

- Febr. 8. A nagyváradi kath. kör közgyűlése d. e. 11 órákor saját helyiségében.
 Febr. 8. Gazdasági és iparbank közgyűlése.
 Febr. 8. Biharmegyei Kereskedelmi ipar és terményhitelbank közgyűlése.
 Febr. 12. Vár si közgyűlés d. u. 8 órákor.
 Febr. 15. A nagyváradi tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése d. e. 11 órákor a vármegyeházán.
 Febr. 15. Kath. Szabad Liczeum előadása.
 Márcz. 1. Kath. Szabad Liczeum előadás.
 Márcz. 14. Kath. Szabad Liczeum előadása (estély).
 Márcz. 29. Kath. Szabad Liczeum előadása.
 Apr. 18. Kath. Szabad Liczeum záróünnepélye.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Általános kihallgatások Ő Felségénél.** Apostoli királyunk minthogy most hosszabb ideig fog székesfővárosunkban tartózkodni, általános kihallgatásokat fog adni és pedig e hó 9-16-ai kezdve további rendelkezésig minden

hétfőn és csütörtökön. Előjegyzések naponta délelőtt 9 és 2 óra közt a kabinetirodában (budai királyi várak) eszközölköttek.

* **Athelyezés.** Az igazságügyminiszter **Tichy Alajos** vaskóhi kir. járásbírósi végrehajtót a békési kir. járásbíróshoz helyezte át.

* **A Mária szobor bekerítése.** Említettük már, hogy a nagyváradi l. sz. egyházmegye a Széchenyi-téren levő s nem régen új talapzatára áthelyezett remek Mária szobrot diszes kerítéssel véteki körül. A stilszerű kerítés ter-
 vét **Lóth István** jeles szobrász, a Szent László szobor megalkotója, s a Mária szobor új talapzatának építője készítette. Tegnapelőtt tanácskoztak a kerítés elkészítése tárgyában **Dencs János** tb. kanonok, dr. **Seemethy Géza** pápai kamarás, püspöki titkár és **Peiser Károly** püspökségi főmérnök s a tervek keresztülvitelére és a kerítés felállítására **Tátray Sándor** nagyváradi kiváló műlakatossal megkötötték a szerződést. A jönevű iparos a folyó évi április hó közepéig köteles a kerítést elkészíteni. A diszes rácszat és a felállítás költsége mintegy 2000 korona.

* **Nagyvárad a Damjanich szoborra.** A függetlenségi harcz egyik nagy érdemeket szerzett vértanújának szobrot óhajt állítani a kis temesmegyei község: Királyfalva, ahol a vértanu működésének legkiválóbb mozzanata történt. A szobrot országos gyűjtés útján akarja létesíteni, s megkereste eziránt Nagyvárad városát is. A tanács a hazafias czélra 20 koronát szavazott meg. Nem sok, de a város anyagi helyzetében elég.

* **Nyomozó rendőreink megjutalmazása.** A Nagyvárad vidékén elkövetett rablások, lopások tetteseinek kipuhatólásánál tudvalevőleg minden esetben nagy segítségére voltak a csendőrőröknek **Kelemen András**, **Dienes István** és **Bott György** nyomozó rendőrök. A helybeli csendőrparancsnok most figyelembe véve nyomozó rendőreinknek a nyomozó csendőrőrökkel szemben tett fáradságos szolgálatait és előzékenységét, átiratot intézett **Gerő Armin** rendőrőfkapitányhoz, melyben arra kéri, hogy járuljon hozzá, hogy a csendőrparancsnok nevezettek jutalmazás végett a belügyminiszterhez felterjesztesse. A főkapitány már válaszolt az átiratra s nemcsak hozzájárult az előterjesztéshez, hanem köszönetét is nyilvánította a humánusan gondolkodó csendőrparancsnoknak.

* **Gróf Károlyi Györgyné** temetése tegnap délelőtt ment végbe **Kaplonyban**. Az egész család jelen volt a gyászszertartáson. Ott volt a függetlenségi párt egy köldöttsége is.

* **Titkos utasítások a sorozásra.** A hadügyi kormány sejtí, hogy a katonai javaslatok sorsa megtörik a nemzet ellenállásán s minden esetre biztosítani akarja magát. Megirtuk, hogy a sorozást, a melyet a fővárosban márczius elején kellett volna megkezdeni, már elhalasztották, mert az már most is bizonyos, hogy addigra a széles mederben megindult vita semmiképen sem lesz befejezhető. A vidéki sorozó kerületek, köztük Nagyvárad is titkos utasítást kaptak. Az utasítások a bizottságok katonai elnökeinek szól s bizalmasan meghagyja nekik, hogy a legközelebbi sorozásnál minél több újoncot sorozzanak be, még azokat is, a kiket más alkalmakkor második korosztályra tartogatnak. A bizalmas utasítás czélja nyilvánvaló. A hadügyi kormány tudja, hogy a sorozásokig éppen szó sem lehet a javaslatok törvényre válásáról s biztosítani akarja magát arra az esetre, ha a javaslatokból a sorozás után lesz törvény. Majd megváltik, jól számít-e a hadügyminiszter!

* **Mibe kerül a színház?** Somogyi Károly szinigazgató a szinügyi bizottságban elhangzott azon véleményekre, hogy senki sem ismerheti jövedelmét és kiadásait, most egy részletes kimutatásban számol be két évi kiadásáról, hogy bizonyítékot szolgáltatson arra, hogy jövedelmére ugyancsak ráfér még a subventió. A kimutatás a következő:

1900. október 1-16-1 1901. június 15-ig kiadásaim voltak (koronák értékben):

A szinársulati tagok fizetése)	141355 K. — fill.
Műszaki személyzet fizetése)	
Zenekar fizetése)	
Jegyszedők fizetése)	
Gyertya a pótvilágításhoz	1536 K. — fill.
Fűtés és világítás	8457 K. 21 fill.
Nyomda	2040 K. — fill.
Szinlapragasztás	256 K. — fill.
Darabok joga és előadási	8461 K. 58 fill.
Ruhatári beszerzés egyesdarabokhoz	9231 K. 28 fill.
Diszletek és asztalos munkák	7484 K. 51 fill.
Irodai kiadás, telefon, sürgöny és levelezésre	614 K. 88 fill.
Összesen:	179436 K. 49 fill.

* **A zálogházak bélyegilletékének eltörlése.** A debreczeni kereskedelmi- és iparkamara a kézi zálogkölcsonüzetekben szedett bélyegilleték eltörlése érdekében mozgalmat indított s felhívta az ország kereskedelmi- és iparkamarái között a nagyváradit is, hogy tömörüljenek mellé. A kamarák a kereskedelmi miniszterhez felterjesztést intéznek, melyben arra kéri a minisztert, hogy az 1869. XVI. t.-cz. oly megváltoztatását kezdeményezze, mely a zálogkölcsonüzetek ma érvényben álló illetékkötelezettségét általában vagy a husz koronán alul levő kölcsönösszegekre nézve eltörlí s az állami zálogházak területét vidéki fiókok létesítésével az ország minden részére kiterjeszti.

* **Farsangi ebéd.** **Dencs János** tb. kanonok, esperes-plébános tegnap farsangi ebédet adott, amelyen részt vettek **Fetser Antal** apátkanonok, dr. **Schweiger Ede** ügyvéd, dr. **Vucskics Gyula** plébános, dr. **Némethy Gyula** theol. tanár, **Peiser Károly** főmérnök, dr. **Seemethy Géza** titkár, **Mayer Antal** sz. széki jegyző, **Papp Károly** pénztárnok, **Makkay József**, **Brém Lőrincz**, **Domokos Andor**, **Serly Viktor** és **Kovács József**.

* **A vámszekeles új szabályzata.** Az új vámszabályzatot tegnap folytatólag tárgyalta Nagyvárad város tanácsa. A vámszemélyzet számát és fizetését a következőkben állapították meg: 1 fővámellenőr (felügyelő helyett) évi 2400 korona fizetéssel; 4 I. oszt. vámmellenőr egyenkint 1000 korona fizetés és 400 korona lakpénzzel; 4 II. oszt. vámmellenőr 900 kor. fizetés, 300 korona lakpénzzel; 2 III. oszt. vámmellenőr 800 kor. fizetés és 200 korona lakpénz; 2 III. oszt. vámmellenőr 800 korona fizetés és természetbeni lakással; 4 I. oszt. vámszedő évi 1000 korona fizetés és természetbeni lakással; 2 II. oszt. vámszedő 900 korona fizetés és 300 kor. lakpénzzel; 2 I. oszt. helypénzszedő 900 korona fizetés és 300 kor. lakpénzzel; 2 II. oszt. helypénzszedő 800 korona fizetés és 300 korona lakpénzzel. E szerint 23 embert alkalmazna a város a vámok kezelésénél, 27200 korona évi fizetéssel, míg jelenleg 25 ember 24050 korona fizetéssel látja el a vámok kezelését. A fizetéseket tehát némileg emelték; ezzel szemben azonban kimondották, hogy a vámnál alkalmazott személyzetnek nem lesz a jövőben nyugdíjosultsága. Az eddigiek szerzett jogait természetesen ezen újabb megállapodás nem érintené s csak az ezután kinevezendő vámszemélyzetre vonatkozik. Mindannyinak vizsgát kell letenni a vámok kezeléséből.

* **Előkészületek a villamos világitásra.** A folyó évi december 15-én Nagyváradon megszűnik az utcái gázvilágitás s helyét a villanyfény foglalja el. A villamos világitás berendezését a Ganz-czég, a várossal kötött szerződés értelmében öt hónap alatt köteles elkészíteni, tehát legkésőbb május hó 1-én hozzá kell kezdenie úgy a telep berendezéséhez, mint az utcái vezetékének készítéséhez, hogy október 1-től d. cz. 15-ig megjelthessék a világitási próbákat. A dolog sürgősségére való tekintettel, a városi tanács tegnap intézkedett, hogy az utcái vezetékéhez szükséges oszlopokra árlejtést hirdessenek. A faoszlopokat márczius 15-ig, a vasoszlopokat pedig április 1-ig kell szállítani. Az oszlopokra a költségvetésbe 53.200 korona van felvéve.

* **Szerelmi dráma a templomban.** Ilyen czímen különféle variációkban utazta be a szenzációt hajhászó sajtót egy regényes hírcske, mely természetesen az érdekesség kedvéért egy 29 éves francia papról és egy 18 éves szépséges leányról szólt.

A hír világba röpitője Toulonból keletkezte a szerelmi regénykét, s szólt pedig ilyenképen:

Alexandre Valet egy kis francia község plébánosa kedvesével, Jeanne Gazagneivel lakásán megmérgezte magát. Ezután következtek a történetkét színező részletek.

Ez a bizarr kis hírcske, úgy látszik, több szenzációt ehező riporter fantáziáját izgatta, s megjelent a hír a második bővített kiadásban. E szerint már az oltár előtt, teljes papi ornátusban mérgezte meg magát az ifju pár.

Majd jött a második, harmadik és a többi átdolgozás. Misztikusan az oltár háta mögött, köztük a mérges üvegsével és sok más változatban, míg végre a „*Nagyvárad* Friss Újság” elérte a non plus ultra rekordot, ilyenformán adva elő az esetet:

Mellette a leány feküdt felbontott hajjal és ponyolyában. A pap rézfeszületet tartott a bal kezében, a leány pedig olvasót. *A revolver, amelylyel a pap előbb magamagát, aztán a leányt ölte meg, köztük feküdt.*

Ez már a mi fantáziánkat is megragadta s utána néztünk a dolognak. Kiküldött tudósítónk hosszas kutatás után az egész meséből csupán egy *revolvert* talált, . . . no meg egy riportert, a ki hidegvizel zuhanyoztatta magát. Rá is szolgált alaposan.

Ezek után azt is tudni fogja mindenki, hogy az egész csak kacsa, szenzációs mese, melynek célzatosságát, irányát mindenki felismeri. — Csak egy krajczár!

* **Három betörés egy éjjel.** Tegnap éjjel három helyen garázdálkodtak eddig ismeretlen betörőtoivajok, kiknek kézrekerítése iránt a legszélesebb körű vizsgálatot indította meg a rendőrség, hogy végre-valahára megszűnjének Nagyváradon az oly erősen elharapódzott éjjeli betörések s lopások. Szerencsére sehol sem működtek valami nagy sikerrel az éjjeli alakok. *Steiner* József Kolozsvári-utcán 404. szám alatt levő üzletéből csupán husz korona értékű szalámit és füstölt húst, ezenkívül egy gyermekabátot, *Irimi* Mihályé szül. *Bagos* Juliánna Közép-utca 58. sz. a. lakó nap-számosnő kamrájából hat kövér libát, végre ugyancsak Közép-utcán lakó *Marsovszky* Imre asztalos kamrájából tizenkét hasáb paprikaszalonnát és két kilogramm tepertőt loptak el. A mindenképpen zsiros holmikra éhes betörőket még addig nem sikerült a rendőrségnek elcsipnie.

* **Szabó szabászati tanfolyam.** A nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter ur, a szabó iparosok és szabó-segédék továbbképzése céljából szaktanfolyamot engedélyezett Nagyváradon, s annak vezetésével *Csontos* Imrét, a budapesti első nyilvános szabás tanítási intézet tanárát bízta meg. A tanfolyam megkezdődik folyó évi február hó 8-ik napján. A tanítás díjmentes, a tanfolyamot hallgatók a

bevégezőkor bizonyítványt nyerne. Felhívott nek az ipartestület kötelekéhez tartozó önálló iparos polgárok és segédmunkások, hogy ha a szabászati tanfolyamot végezni óhajtják, az ipartestület hivatalában jelentkezzenek e hó 7-ik napjáig, megjegyezve, hogy legkevesebb 20 tag jelentkezése szükséges a tanfolyam megkezdéséhez, a már eddig jelentkezők ismételt bejelentésre figyelmeztetnek. Nagyvárad, 1903. február 3. *Berlsey* György ipartestületi elnök.

* **A tisztviselő-telep kérdése a tanács előtt.** *Ländler* Ferencz és társa *Rieger* F. — mint már irtuk — a Holdvilág-utcán levő *Olteanu*-féle óriási telken tisztviselő-telepet akar létesíteni s kérte, hogy a telekből kihalásandó két új utcán a város készíttesse el és gondoztassa a kövezetet, rendezze be a vízvezetékét és közvilágitást. A városi tanács mielőtt érdemlegesen határozná, arra nézve kér véleményét *Köszeghy* József főmérnöktől, hogy mennyibe kerülne ezen új utcák kövezése, világitása és vízzel leendő ellátása? Ennek beérkezése után dől el, hogy helyesli-e a tanács a tisztviselő-telep létesítését.

* **Biharvármegye közigazgatási bizottságának gyűlése.** Tegnap tartotta Biharvármegye közigazgatási bizottsága február havi gyűlését. *Beóthy* László főispán az ülés elején bejelentette azt a nagy gyászt, a mi Biharvármegyét *Szunyogh* Péter alispán halálával érte. Ezután a főorvos terjesztette elő havi jelentését a vármegye múlt havi közegészségügyéről, s ezután kisebb folyó ügyek elintézése után a gyűlés véget ért.

* **Kitüntetett szobrász.** Magas elismerésben részesült *Istók* János szobrász, ki több kiváló szobormű mesteri megalkotásával szerzett magának országos nevet. O Felsége a *Széchenyi* Ferencz gróf szobrának megalkotásánál kifejtett művészi tevékenysége elismerésül a koronás arany érdemkeresztjel tüntette ki. Az erre vonatkozó királyi kéziratot legújabb számában közli a hivatalos lap. A kitüntetés híre a művészek körében általános örömet okozott.

* **202 korona a Gyermekórháznak.** Pár héttel ezelőtt a nagyváradai gyermekórház és a vörös kereszt fiókja javára özv. báró *Gerliczy* Félixné és özv. Des *Echerolles-Kruspér* Sándorné urnők kezdeményezésére szépen sikerült álarozos bál volt a Fekete Sasban. A mulatság szép jövedelmet hozott a jótékony célra, amelynek felét, 202 koronát tegnap küldötte meg özv. Des *Echerolles* Kruspér Sándorné urnő a polgármesteri hivatalhoz a Gyermekórház javára.

* **Steinberger** Mórt letartóztatták. A tegnapi lapok azt újságolták, hogy *Steinberger* Mór borkereskedő, aki hitelezőt mintegy 400.000 koronával megkárosítva Amerikába szökött, tegnap New-Yorkba érkezett és akadálytalanul partra szállott. Ez a hír azonban — úgy látszik — tévedésen alapult. Ugyanis a budapesti rendőrség tegnap hivatalos táviratot kapott a new-yorki osztrák-magyar főkonzulától, melyben ez jelenti, hogy *Steinberger* Mórt ott tegnap a főkonzulátus közbenjárására letartóztatták. A főkonzul táviratában hozzáteszi, hogy az amerikai hatóságoknál a kiadatási eljárást megindította. A letartóztatás részleteiről eddig nem érkezett jelentés. Annyi azonban bizonyos, hogy *Steinberger* csak a partraszállás után tartóztatták le, mert ha már a brémai gőzösn fogták volna el, nem volna szükség kiadatási eljárásra.

* **Az inságések.** A két ételosztóban tegnap 848 adag levest, ugyanannyi adag kenyeret és azonkívül 30 egész kenyeret osztottak ki. A két szállóhelyen elmúlt éjjel 19 férfi és 10 nő keresett menedéket a hideg időjárás ellen. A főkapitány mint a jótékony bizottság elnöke a további teendőkről való tájékozódás végett a bizottság tagjait s a helyi sajtó képviselőit

ma délután öt órára egybe hívta, melyen egyúttal a bizottság eddigi működésének eredményéről részletes jelentésben fog beszámolni. Az értekezlet szokott helyen Gerő főkapitány hivatalos helyiségében fog megtartatni.

* **Kéményseprő legények sztrájkja.** *Leitner* Lejos kéményseprő mester fekete hadserege, a kéményseprő legények tegnap beszüntették a munkát. Mozgalmuk célja helyzetük javítása. Kevés nekik a jelenlegi fizetésük, s szerintük hosszu a munkaidő. A munkaadó és alkalmassági közt ekként keletkezett feszült viszonyt az ipartestület békéltető bizottsága fogja tárgyalni, ami minden bizonynyal eredménynyel is fog járni. Ugyancsak bérharczba léptek a *Rimanóczy* Kálmán asztalos munkásai is, kik szintén előnyösebb feltételeket követelnek.

Igazságszolgáltatás.

Hatóság elleni erőszak a belényesi képviselőválasztáson.

Emlékeztet az a viharos belényesi képviselőválasztás, a mikor a tul izgatott párt-szenvedély a tetlegességektől sem riadt vissza, s a megboldogult *Fassie* Tódort erőszakosan menekülni kényszerítette.

1901. szeptember 29-én *Fassie* Tódor, mint a szabadelvű párt jelöltje *Remele* községben akarta programbeszédét megtartani, de már megérkezésekor felizgatott, fenyegető magatartású tömeg fogadta a község háza udvarán.

A nép hangulata már ekkor is annyira fenyegető volt, hogy *Szatmári* István ev. ref. lelkész tanácsára elállott *Fassie* Tódor előbbi szándékától, s a felizgatott ellenpárt elől *Rossia*ra akart menni, programbeszédét elmondandó.

De a tömeg nyomon követte kocsiját, melyen *Fassie* Tódor *Markovits* Károly szolgabíróval a faluból távozni akart. A bőszt tömeg mindenáron megakart akadályozni a képviselőjelöltet távozásában.

A *Rossia*ra vezető úton a tömeg erőszakoskodás annyira fojtult, hogy néhányan mekapva a kocsit rudját, a kocsit az árokba beritották, s a csak a csendőrök megfeszített közbelépésének köszönhető, hogy *Fassie* Tódor és *Markovits* Károly szolgabíró megmenekülhettek a nép szenvedély elől.

Eppen így meghusították *Rossia*ra is *Fassie* programbeszédét.

E löbbszörös személy és hatóság elleni erőszak miatt ma 18 Belényes kerületi választópolgár alyafiült a nagyváradai törvényszék vádlottak padján. Közülök fő látóok: *Ozsváth* Jakab, *Malicsa* Miron, *Malicsa* Vaszali, *Sele* Mitru, *Toma* Vaszali, *Tyirla* Flóra, *Tyirla* Irimie, *Hortya* Vaszali. Ezeket a délelőtti folyamán hallgatta ki *Mlye* Gyula, a vádtanács elnöke.

Délután a tanukihallgatásokra került a sor. Egész csapat tanu kihallgatása után csak esti 7 órakor került sor a vád és védelem előterjesztésére.

Gáthy Bálint kir. alügyész személy és hatóság elleni erőszak miatt indítványozza a vádlottak megbüntetését, míg *Tóth* István védő arra alapítja védelmét, hogy egy fellázított tömegből, a mely elvakultan cselekszik, lehetetlen 18 embert büntetésre kiválogatni, mert annak megfigyelésére, hogy valóban kik voltak a főzínkosok, sem idő, sem alkalom nem volt.

Ítéltre a tanuk nagy száma miatt csak késő este kerül sor.

7 óra után visszavonult a büntető tanács ítélethozatalra, s hosszas tanácskozás után meghozta ítéletét. A 18 vádlott közül *Osváth Jakabot 2 évi fegyházzal*, a többiek pedig 1 évi és 8—8 havi fegyházzal sújtotta.

EGYESÜLETEK.

A katolikus kör választmányi ülése.

Február 4 én tartotta a kath. kör rendes havi vál. ülését. Jelen voltak: *Palotay* László egyh. elnök ur elnökölte alatt: *Dús* László, *Grócz* Béla, *Gálbery* Sámuel, *Stark* Gyula, *Kelemen* Kálmán, *Milibák* József, *Andriska* Károly, *Tóth* Márton, *Pekánovits* Imre, *Bereczky* Géza, *Dr. Vucskics* Gyula, *Dr. Krüger* Aladár, *Kádár* János, *Böszörményi* Géza, *Kugler* Albert vál. tagok és *Dr. Imrik* Gusztáv titkár.

A választmány elhatározta, hogy f. hó 15-én *Szentsége* XIII. *Leo* pápa 25 éves pápai jubileuma alkalmával nemcsak fényesnek ígérkező ünnepélyt, hanem este a *Zöldfában* bankettel is rendez, a melyben való részvételre felhívja a tagokat. Egy teríték ára 3 korona s jelentkezni már is lehet a kath. kör helyiségében.

A közgyűlés előkészítése céljából beterveztetett a számvizsgálók jelentése, melynek következtében a tagdíjhátralék behajtására a kör erélyes intézkedéseket fog tenni.

A számvizsgálók jelentését, a részletesen revideált költségvetést és a könyvtárnok jelentését egyhangulag elfogadják, valamint tudomásul vették a bpesti kath. kör meghívóját s a Szigligeti-társaság köszönetét az almanach megküldéséért.

Uj tagokat felvették: *Nagy* Árpád nyug. p. u. titkár. *Knecht* János tanulmányi felügyelő. *Szabó* Sándor közs. elemi tanító.

A Győrvárosi Szent Vincze-egylet múlt évi működése. Külsőleg igénytelen, pár lapból álló füzetkét hozott czimunkra tegnap a posta, melynek azonban minden sora minden betűje a keresztény szeretet által megteremtett irgalmasságot tükrözi vissza.

A kis füzet a Győrvárosi Szent Vincze-egylet múlt évi működéséről ad számot. Széleskörű, áldásos munkálkodást fejtett ki az egylet az 1902 ik évben is az árva és elhagyott gyermekek nevelése s a segélyre szorulókat támogatása s a legszükségesebbekkel való ellátása terén.

Múlt évben a bevétel 5967 kor. 30 fillér, a kiadás 5280 kor. 90 fillér volt. Ime, megnyit tud áldozni a humanizmus oltárára egy zajtalanul, minden hivalkodás nélkül működő kath. egylet!

Az egyesület fővédnöke gróf *Széchenyi* Miklós győri püspök s tagjai sorában az egész társadalom található.

IRODALOM.

Katolikus Szemle. A kitűnő katolikus folyóirat februári száma a következő érdekes tartalommal jelent meg:

Modern szellemi vergődések. *Rott* Nándor dr. A János-lovagrend Budafelhévizen. Ifju *Reiszig* Ede dr. Természettudományi szemle. *Székely* Károly. A rózsatő. *Kerner* Jusztin legendája. Fordította *Gyulai* Agost. Könyvek korszója. Angol legenda. Fordította: *Gyulai* Agost. *Ma-* *rolino*. Regény *Zsigmond* király korából. II. *Tarcsai* György. Könyvismertetések és bírálatok. *Petrovics* Nyegos Péter. Hegyek koszorúja. *Ism. Kenéz. Ráth* György: Az iparművészet könyvei. *Ism. Fieber* Henrik. *Gyomlay* Gyula: Bölcs Leo Taktikája. *Ism. Lukinich* Imre dr. Egy-

házi Agoston: A Miatyánk könyve. *Ism. P. J. Dr. Sziklay* János: A magyar sziv. *Ism. Bartha* József dr. *Bísi* Albini: *Grazia* fia. *Ism. P.*

IPARÜGYEK.

Ipartestületi gyűlés. Az ipartestület előjárósága f. hó 5-én csütörtökön délután 5 órakor tartja meg a havi rendes ülését, melyen az ipartestület kötelekbe tartozó iparos polgárok mint hallgatók részt vehetnek. Nagyvárad, 1903. február 5-én. *Bertsey* György, ipartestületi elnök.

Közönség köre.

„B. e. Személy a felügyelői állásról.”

E czim alatt özv. *Személy* Kálmán úrnő a felügyelő-igazgató hatáskörének megállapítására vonatkozólag a »Népevelési Közlöny«-ben megjelent bizottsági javaslattal szemben olyanféle nyilatkozatot tesz közzé, hogy boldog emlékü *dr. Személy* Kálmán volt iskolaszéki elnöknek ama javaslatban (nem cikkben) reprodukált kijelentéseit a »főigazgatói« állás szervezésének szükségességéről a javaslat írója semmiféle okmányokkal nem bizonyíthatja, mert a megboldogult férfit neki, mint nejeének az ellenkezőt mondotta.

Hogy b. e. *dr. Személy* Kálmán az ő nejeének családi körben mit mondott, mit nem, azt sem én, sem más nem tudhatja, de azt, amit az iskolaszék nyilvános ülésén mondott, s ami az iskolaszék hitelesített jegyzőkönyvében benne van, arról már mindenképpen tudomást, úgy a hogy én — mint ama bizottság előadója — szereztem.

Ide ígatom a községi iskolaszéknek 1891. évi július 15-iki *Személy* Kálmán dr. elnökölte alatt tartott üléséről felvett jegyzőkönyv vonatkozó cikkelyét:

45. sz. »Elnök előterjeszti, hogy községi iskoláinknál a törvények és felsőbb határozatok hiányos végrehajtásánál és a közvetlen paedagogiai felügyelet hiányosságainál fogva, úgy az egyöntetűség, mint a tanítási eredmény is kockázatba van. *E bajok elhárítása végett vagy egy főigazgatói állás felállítását*, vagy a mostani csoportigazgatói állások oly módon való újjászervezését tartja szükségesnek, hogy az igazgatók feladatuknak megfelelhessenek.

Az iskolaszék egyelőre a csoportigazgatói állásokat fenntartja s az igazgatókat utasítja, hogy iskolájuk erkölcsi, szellemi és gazdasági ügyeinek vezetését az »Utastás« 47. §-ában körtől jogkörral és felelősséggel terhe alatt lelkiismeretes n teljesítsék s kilátásba helyezi, hogy ha e rendszer a jövő évi tapasztalatok alapján életképesnek bizonyul, az igazgatói állások egy év múlva véglegesen szerveztetni és az igazgatók 100 (Egyszáz) fr. évi díjazás mellett véglegesítettet fognak.

Eme jegyzőkönyvet *dr. Személy* Kálmán nemcsak aláírta, hitelesítette, hanem azt ő maga fogalmazta is.

Ez volt az az utolsó kísérletezés a csoportigazgatói intézménnyel, melyet a bizottsági javaslat említ. A »következő év tapasztalatai alapján azonban bebizonyult, hogy e rendszer nem életképes«. — Erre a meggyőződésre jutott *Személy* Kálmán dr. is, de még az egész iskolaszék, mert az iskolaszék az 1892. évi szeptember 15-én — szintén *dr. Személy* elnökölte alatt — tartott ülésében, midőn a vizsgálóbizottságok elnökei jelentéseiket beterveztették, mely jelentések közt meglehetősen kedvezőtlenül hangzókat, többek közt *Döry* Ferencz dr. ezt mondja: »Ilyen viszonyok között csak úgy lehet segíteni, ha az összes csoportok egy igazgató felügyelete alá állítatnak.« Az elősorolt panaszok olyan természetűek voltak, hogy azokat az iskolaszék plenumában nem akarták tárgyalni, hanem kiadták tárgyalás és javaslattétel végett a tantügyi bizottságnak; — de az egy igazgató felügyelete alá állítás eszméjének senki, tehát az elnök sem

mondott ellent, s ez már akkor úgy az iskolaszék, mint az elnök részéről, mint elkérthetetlen megoldás fogadtatott és ment át a köztudatba.

Mindnyájunk legnagyobb fájdalomra azon év december havában *dr. Személy* Kálmán meghalt, de már azonnal — 1893. január 7-én — tehát 4 héttel az elnök elhalálása után az elhunyt elnöknek mintegy végóhajtásaképpen állottak elő *Berkovics* Eereucz dr., *Hlatky* Ecdre és *Hoványi* Géza dr. ama konkrét indítvánnyal, hogy a felügyelő-igazgatói állás szerveztesék; mely indítványt aztán egyhangulag elfogadtak — s midőn 1893. szeptemberben b. e. *Sipos* Árpád dr. lett iskolaszéki elnök, nagyszabású székfoglaló beszédében szószarint ezeket mondotta: »s mindezek elérhetését a már évekkel ezelőtt hangoztatott iskolai igazgatói állás mielőbbi szervezésétől várom« — ami köztudomásulag még az 1893. év folyamán be is következett.

Mindebből világosan, aktaszertően kitűnik, hogy a bizottsági javaslat készítője mind azt, amit mondott, igen is okmányokkal bizonyíthatja, aminthogy ama javaslatban foglalt minden állítás hiteles adatokon alapul.

Nagyvárad, 1903. február 3. *Gábel* Jakab, a bizottság előadója.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTAR.

Febr. 7. Postások bálja a Zöldfában.
Febr. 7. Tiszti-bál.
Febr. 14. Altiszti bál, a Kereskedelmi Csarnokban.
Febr. 15. Az izr. egylet hangversenye és táncestélye
Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.
Február 22. Tüzlőtő bál a Zöldfában.

A 48-as bálról tegnapi számunkban közölt referenciánk kiegészítésül — minthogy tegnap térszűke miatt lemaradt — alábbiakban közöljük a jelenvoltak névsorát:

Asszonyok: *Bereczky* Béláné, *Bereczky* Sándorné, *Bondár* Ferenczné, *Bujdosó* Lajosné, *Bródy* Mihályné, *Bedő* Istvánné, *Cziczka* Józsefné, *Cser* Jánosné, *Demeter* Jánosné, *Daróczy* Sándorné, *Bende* Istvánné, *Diósy* Istvánné, *Deák* Jánosné, *Darvay* Lászlóné, *Farkas* Józsefné, *Fábián* Józsefné, *Flanta* Mihályné, *Gebey* Jánosné, *Gulyás* Lászlóné, *Szabó* Dezsőné, *Gyenge* Józsefné, *Hajnal* Ferenczné, *Hanga* Jánosné, *Jóó* Ferenczné, *Kacziány* Jánosné, *Köszegi* Józsefné, *Kertész* Mihályné, *Tomsa* Jánosné, *Klementin* Béláné, *Hegedűs* Béláné, özv. *Kauczill* Istvánné, *Kovács* Bítáné, *Kiss* Dávidné, *Lévay* Sándorné, *Máté* Lajosné, *Márkus* Bernátné, *Molnár* Gáborné, *Madarász* Gyuláné, *Nagy* Bálintné, *Nagy* Jánosné, *Kósa* Józsefné, *Mile* Odónné, *Nagy* Lajosné, *Nádasy* Lászlóné, *Mudora* Józsefné, *Prém* Józsefné, *Pásztor* Sándorné, *Pelley* Sándorné, *Oláh* Józsefné, *Oláh* Józsefné, *Révész* Zoltánné, *Rimóczy* Zoltánné, *Takács* Antalné, *Simkovits* Dávidné, *Szabó* Lászlóné, *Sticz* Jánosné, *Skriba* Jenőné, *Tomózer* Mihályné, özv. *Tóth* Ferenczné, *Sarkady* Jánosné, *Sefán* Miklósné, *Szabó* Mihályné, *Szabó* Jánosné, *Vágó* Józsefné, *Zakar* Mihályné.

Leányok: *Bende* Juliska és *Giza*, *Boros* Giza, *Bokus* Mariska, *Bedő* Esztike, *Bródy* Irma, *Cziczka* Gizuska, *Czencsi* Ilona, *Bereczky* Juliska, *Deák* Rózsika, *Deák* Juliska, *Demeter* Jolán, *Diósy* Róza, *Fichs* Margit, *Farkas* Mariska, *Tódor* nővérek, *Cser* Juliska, *Gulyás* Róza, *Gulyás* Mariska, *Hanga* Piroska, *Hegedűs* Erzsike, *Hegedűs* Ilonka, és *Juliska*, *Jóó* Karolin, *Kertész* Juliska, *Kauczill* nővérek, *Kauczill* Juliska *Gáll* Irénke, *Gyenge* Margit, *Mile* Erzsike, *Nagy* Erzsike, *Nagy* Piroska, *Nagy* Mariska, *Molnár* Irma, *Oláh* Katicza, *Nagy* Ilonka, *Nádasy* Irén és *Karolin*, *Szabó* Rózsika, *Molnár* Erzsike, *Szepes* Margit, *Szabó* Juliska és *Mariska*, *Pásztor* Margit, *Nyáry* Irén, *Sopper* nővérek, *Révész* Margit, *Takács* Etelka, *Zsiros* Eszter.

Ott láttuk a jelenlevők között *Szokolay* Tamás elnök, *Daday* József kör elnök, *dr. Pácz* Sándor, *Széles* Lajos, *Kiss* Dávid, *Halász* Lajos, *Makay* József, *Fischer* Emil, *Schwartz* Izidor, *Oláh* Lajos, *Bereczky* Sándor párttagokat.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Loute.

Péntek: Monna Vanna (új szereposztással.)
Szombat: Svihákok.

Premierek és felújítások. Premierekre s érdekes fölújításokra készülnek a Szigligeti-színházban. A Gerolsteini nagyhercegnő, Koludasiák és Uff király lesznek a reprizek. A bemutató előadások közül nagyon érdekes lesz Molnár Ferencz darabja, a Doktor ur, mely Bécsben is színpadra került. Házassodjunk! vigjáték és Jack és Bob, egy rendkívül érdekes és kedves muzsikájú operett.

Loute. Ma, csütörtökön este Pierre Véber mulatságos bohóságát Loute-ot játsszák újból a Szigligeti-színházban. A czimszerepet H. Novák Irén játssza ezúttal is, ki ebben a szerepben olyan igazi nagy sikert aratott. László Irén, Krasznay, Tóth Elek stb. a szereplők.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 139.

Bérlet 121. sz.

Ma csütörtökön, 1903. február 5-én:

LOUTE.

Bohózat.

SZEMÉLYEK:

Dupont — — — — —	Tóth Elek
Castillon — — — — —	Krasznay Andor
Baburon — — — — —	Szathmáry Árpád
Bru — — — — —	Bognár J.
Loute — — — — —	H. Novák Irén
Des Echangettené — — — — —	T. Pogány Janka
Renée, leánya — — — — —	László Irén
Marchaisonné — — — — —	Benkő Jolán

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölyg 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr. Támlászék, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzések 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, február 6-án:

Monna Vanna.

Dráma.

TAVIRATOK

Nagy tűz a fővárosban.

— Lángokban a New-York palota. —

Budapest, febr. 4. (Saj. tud. táv.) Ma délután 5 órakor az egész főváros lakosságát fölverte a rémhir, hogy *ég a Népszínház*. Mindenfelől óriási tömeg ember verődött össze a Népszínház környékére s kiderült, hogy nem a Népszínház, hanem a *New-York-palota* ég. Az óriási tűz a palota negyedik emeletén keletkezett, s a mint kicsaptak az ablakokon a lángcsóvák, egy pillanat alatt az egész palota tetőzete lángba borult. Az óriási tűz nagy pánikot keltett. A palota lakói kétségbeesetten iparkodtak holmijukat megmenteni. A palota lakói között több országos híru ember la-

kik, a kiknek butorait és berendezését sikerült a tűzoltóknak megmenteni.

Különösen Berzeviczy Albert, Alexander Bernát és Beöthy Zsolt lakását fenyegette nagy veszély, de a tűzoltók és a rendőrség erőfeszítésének sikerült megmenteni az értékes berendezéseket.

A mindenfelől összegyűlt embertömeg irtózatosságot fogta körül a lángokban álló palotát. A közlekedés teljesen fennakadt.

A tűz színhelyére kivonult a főváros összes tűzoltósága, a rendőrség Rudnay Béla főkapitány vezetésével.

A veszedelem helyére sietett Hegedűs Sándor volt kereskedelmi miniszter is, s Berzeviczy hol léte felől tudakozódott, s mikor megnyugtatták, hogy nem is tartózkodott lakásán s emberben nem esett kár, távozott.

A palota egész tetőzete este 8 óráig leégett, ekkor sikerült a tűzoltóknak lokalizálni a már hamvadó zsarátnokokat.

Még a kárt egész terjedelmében nem lehet megállapítani, de első számítás szerint 150.000 koronára teszik.

A főváros a katonai javaslatok ellen.

Budapest, febr. 4. (Saj. tud. táv.) A székesfőváros törvényhatósági bizottságának mai ülésén tárgyalták Debreczen város átiratát, melyben a katonai javaslatok ellen tiltakozik. A főváros magáévá tette Debreczen átiratát s elhatározta, hogy a katonai javaslatok ellen felír a képviselőházhoz.

Az angol királyt megoperálják.

London, febr. 4. A király állapotáról elterjedt hírek — sajnos — igazak. A királyt meg kell operálni majd, mert régi baja kiujult.

Az osztrák-magyar bank osztaléka.

Budapest, febr. 4. Az osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1902. év második felére (47-ik osztalékszelvény) osztalék fejében 28 korona jár, a mely február 4-étől fogva az osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézeténél, valamint minden fiókjánál kifizettetik. (M. T. I.)

Venezuela.

Caracas, febr. 4. A kormány csapatai megint megverték Mathos tábornoknak Ducharme parancsnoksága alatt álló csapatait. A felkelők közül 200 ember, köztük 50 tiszt fogságba esett.

Caracas, febr. 4. A Rolando és Tucharne tábornokok vezetése alatt álló felkelőcsapatokat Camadgua (?) mellett verték meg. A kormány csapatait Alcantara tábornok vezette. Ezzel a győzelemmel teljesen levertnek tekintik Mathos forradalmi mozgalmát. (M. T. I.)

Megtalált pénzszekrény.

Temesvár, febr. 4. A temesvár-erzsébetvárosi román temetkezési egyesület elrabolt pénzszekrényét a kis-beckereki országon feltörve megtalálták. A vizsgálat kiderítette, hogy a szekrényben 1200 korona készpénz és 4000 korona értékű váltók voltak. A készpénz is, a váltók is eltűntek. A vizsgálat adatai arra vallanak, hogy a tettesek csak román parasztlakó lehetnek. (M. T. I.)

Zendülés egy községi jegyző ellen.

Nagy-Becskerek, febr. 4. Az orlováti lakosságnak az állásába visszahelyezett jegyző ellen irányult zendülése egyelőre elsimult. Tegnapelőtt a nagy-beckereki főszolgabíró 30 csendőrrel kiment Orlovára, a hol a jegyző visszahelyezésének senki sem szegült ellene. A béke helyreállott, de azért a csendőrség újabb intézkedésig a faluban maradt. (M. T. I.)

A román választások.

Bukarest, február 4. A mai pótválasztáson a bukaresti egyetem Naco tanárt (szabadelvű) választotta meg 41 szavazattal szenátorrá. Ellenjelöltje, Majoresco (junimista) 32 szavazatot kapott.

NYILTTER.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

119

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 13 próbás *ezüst evőkészletek 5¹/₂ gyertyatartók és girandolok 6¹/₂ krajczár grammja*

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik.

191

Sagloba közeledett Wolodyjovskihoz és pajkosan hunyorgatott.

— Mihály uram! Micsoda kisbubos pacsirta volt ott melletted?

— Krasienska Borsobohata Anna kisasszony, a hercegasszony udvarhölgye.

— Aranyos jószág! Micsoda kőkényszemek! Micsoda nyak! — uff! — lelkesedett Sagloba.

— No, no! — nevetett Wolodyjovski.

— Gratulálok!

— Hadd el. Longinusnak a jegyese.

— Mi a tatár, Longinusé? De Istenem, hiszen 5 örök szüzességet fogadott! Aztán, hogyan illenének össze? Hiszen felülhetne a Longinus bajuszára.

— Ej, majd papucs alá fogja a mi barátunkat szorítani. Herkules erősebb volt és mégis híres papucshős volt.

— Magam is szívesen utána vetném magamat.

— Többen is lesznek olyanok, mert a lány igen jó családból származik és igen derék teremtes. Egy kicsit kaczer ugyan, mert fiatal és csinos.

— Nagyon melegen dicséred azt a kis bubos pacsirtát.

— A szépség nagyon vonzza az embert. Például nézd csak azt a kapitányt. Valószínűleg borzasztóan szerelmes belé.

— Nézd azt a varjút, akivel éppen most beszél, — hát az miféle ördög?

— Az olasz Carboni, a hercegasszony orvosa.

— Figyeld meg, Mihály, hogy csillognak, hogy forognak a szemei, mintha részeg volna! Ej, Longinus, nem irigylem! Érttem én az ilyet! Elég tapasztalatot szereztem e téren fiatal koromban. Alkalmos időben majd elbeszéllem, hogy ma mindent éltem én át, vagy, ha kedved van hozzá, hallgasd meg azonnal.

Sagloba suttozva valami nagyon érdekes történetet kezdhetett elbeszélni, mert nagy hevénben a szemöldökeit rángatta. De megérkezett a parancs, hogy tovább utazzak. A herceg a hercegasszony mellé ült a kocsiba, hogy a hosszú távollét után kedvük szerint kibeszélhessék magukat; az udvarhölgyek feltelpekedtek a többi kocsikra, a vitézek a lovakra ültek és megindultak. Elöl vonult az udvar, kissé hátrább a katonaság, mert a vidék csendes volt és a fegyveres kíséret inkább a pompa, mint a biztonság kedvéért ment velök. Siennicből Minskbe vonultak és onnan Varsóba, az akkori idők szokása szerint sok pihenőt tartva. Az országuton jóformán csak lépésről-lépésre lehetett haladni. Mindenki a királyválasztásra iparkodott, közeli és távoli egyaránt, még Lithvániából is. Egész urasági udvartartások vonultak itt-ott, hosszú sora az aranyozott kocsiknak, török viseletbe öltözött szolgaszemélyekkel, ezek között pedig magyar, német vagy janicsár testőrcsapatok, aztán megint egy szakasz kozák és végül a páratlan hírű lengyel lovasságának egy csapata.

Minden kiválóbb nemes azon igyekezett, hogy minél nagyobb fényvel és pompával jelenjen meg. A hatalmasabb mágnások karavánjai mellett a kurtanemesek vonultak. Itt is, ott is egy-egy hatalmas bátor döcögött a porfelhők között, a fekete bőrrel bevont kocsit két vagy négy ló húzta, a kocsiiban pedig egy nemes ült vagy egy pap, keresztel vagy a szűz Mária képével a nyakukon. Mindenki fegyveresen. Az ülés egyik oldalán puská, a másikon kard, a tényleges szolgálatban lévők kocsiján pedig ezenkívül még a lándzsa sem hiányzott. A kocsik mellett kutyák szaladtak, akárcsak valami vadászat lett volna készülőben. Hátrább lovasszerekek vezetékllovakat vittek, a drága nyereg-szerszámot pokróczokkal takarva be. Aztán nyikorgó szekerek jöttek, melyek sátorponyvákkal és élelmiszerekkel voltak megrakva. Ha a szél és élelmiszerekkel elfújta a port az utról, az országút olyan volt, mint egy százszióú kigyó vagy mint egy arannyal és selyemmel kvarrott szalag. Itt-ott olasz és janicsár zenekarok játéka hallatszott, különösen a királyi és lithván csapatok előtt, akik szintén nem hiányozhattak a gyülekezetből, mert a méltóságokat kísérték. És mindenütt kiabálás, lármá, kérdezősködés, civakodás, mert egyik a másiknak nem akart helyet adni. Néha fegyveres katonák és szolgák ugráltak a herceg embereihez azzal a kérelemmel, hogy ennek vagy annak a méltóságnak térjenek ki, vagy azzal a kérdéssel, hogy ki utazik itt. De amint azt a választ hallották, hogy Jeremiás herceg, rögtön jelentették ezt az uruknak, aki azonnal szabadon hagyta az utat, vagy ha elöl ment, félreállt, hogy végignézhesse a herceg menetét. A pihenőknél a nemesség és a katonaság nagy csapatokban kíváncsian tolongott a köztársaság legnagyobb hadvezérének kocsija körül.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. február hó 3-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.50--14.—. Kétszeres buza 13.20--12.80. Rozs 12.—11.60. Arpa 11.60--11.—. Zab 12.40--12.—. Tengeri 11.—10.60. Borsó 38.—. Lencse 40.—. Bab 22.—. Köleskása 25.—. Burgonya 5.60. 100 kiló lángliszt 26.20. Zsemlyeliszt 25.80. Fehér kenyér liszt 25.60. Barna kenyér liszt 23.20. Széna fuvarral 4.80. Szózt szalonna 160.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter büskü 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahus —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —.68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kőso 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 liter ó-bor 60.—. 1 liter új-bor 32.—. 1 mm. mész 1.30. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm.

kendermag 20.—. 1 mm. köles —.—. 1 mm. repce —.—. 1 mm. dió 52.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 40.—. 1 kgr. savanyu káposzta 24.—. 1 kgr. szalonna 1.60. 1 kgr. sertés hus 1.16. 1 kgr. juh-hus —.68. 1 kgr. vereshagyma —.16. 1 kgr. foghagyma —.56. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 2.40. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 liter kóolaj —.44.

Marha ártáblázat 1902. február 3-ról.

1 pár I-ső rendű jármos ökör 600—690 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 490—570 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 230—480 k.
1 drb fejős tehén 100—220 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 154—280 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180 k. 1 drb veres borju 30—50 k. 1 drb fél éves borju 34—58 k. 1 drb egy éves borju 46—66 k. 1 drb két éves borju 67—160 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 116—124 k. 1 pár fél éves sertés 36—40 k. 1 pár egy éves sertés 50—76 k. 1 pár két éves sertés 80—140 k. 1 drb igás ló 130—200 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—30 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Coaks árleszállítás!

A nagyobb hidegek elmúltával még oly nagy coaks-készletünk van, hogy elhatároztuk, miszerint a coaks árát 1903. Február elejétől kezdve métermázsánként

négy koronára

leszállítjuk.

Tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag a coaks.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a

g á z - c o a k s,

mert a súlyosabb és ez által drágább mile coaks (Meiler-Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk **4 kor.** métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor **métermázsánként 28 fill.** fuvardíjért **házhoz szállítjuk** a város belterületén.

Gzfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a **coaks** vásárlásánál, amennyiben, ha **250 kilós részletekben rendelnek, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.**

Kátrány árjegyzék:

2-9 kilóig 6 krajczár kilója

10-149 kilóig 5 krajczár kilója

150-1000 kilóig 4 krajczár kilója.

Ennél nagyobb mennyiség vásárlásánál további 10 százalék engedményt adunk. Egy hordó ára külön **4 korona.**

Az áru gyártelepünkön átveendő és innen egyszerre elszállítandó.

Nagyvárad, 1903. január hó 31.

Nagyváradai légszeszgyár:

Az igazgatóság.

138.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA. BAZÁR-ÉPÜLET.

Olcsó árakban utólrhetetlen!!

Bámulatot keltő farsangi czikkek!

Ugyszintén

minden rőfös-árakban meglepő nagy választék!

Natáridők.

Budapest, febr. 4.	
Buza októberre	8.01
Buza áprilsra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.96
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde.

Budapest, febr. 4.	
Oszták bitel	697.—
Magyar bitel	701.—
Allamvasut	
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. febr. 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.—
Magyar koronajárdék	98.80
Magyar vasúti köl. sön aranyban 4/3	
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.75
Italiméresi jog megváltási kötvény	
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	201.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	161.50
Oszták járadék papirban	100.50
Oszták járadék papirban	100.50
Oszták járadék aranyban	121.—
Oszták korona járadék	101.50
Oszták államsorsjegyek	156.50
Oszták magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	748.—
Oszták hitelintézet részvény	697.—
Párisi vista	95.50
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	117.15
Londoni vista	239.95
20 márkás arany	23.41

Olcsó lakás.

Nagy Teleky-utcán, a Kath. Legényegylet házában, az emeleten egy utcai és egy udvari szép tágas, világos, egymásba nyíló szoba minden órán olcsóáron kiadó.

Értekezhetni a házmesternél ugyanott. 137.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél. 180.

SZŐLŐOLTIVANYOK

szokvány minőségben és európai nemes gyökerecs és sáma vesszők mélyen leszállított áron. Öltványok ezek 90-100 forint. Mindenk a legkiválóbb bor- és csemegefajokból, fajtisztán, teljes jóállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felelne, vagy az oda- és visszajuttatási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia esemeték és magvak.
Ez a fűszert, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedül mélyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át úgy, hogy a bekerített részek teljesen kulccsal zárhatók. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítási és kezelési utasítás mellékeltek.** Bővebb tájékoztatás végett szíves fénynyomatú díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címzet egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városban, falun, pusztán gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekesen áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték.

Kétéves, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.
Cím: **Ermelléki Első Szőlőoltvány-Telep. Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.** 358

Még itt soha nem létezett!

Legolcsóbb fűszer bevásárlási forrás

MERTZ-féle

üzletben

Körös-utca. Telefon: 448.

MAI NAPTÓL KEZDVE:

ajándék! CZUKOR! ajándék!

Egy kiló finom Cuba kávé	1 frt 60 kr
Egy kiló cukor hozzá ajándékul.	
Fél kilogram finom Cuba kávé	— frt 80 kr.
Fél kiló cukor hozzá ajándékul.	
Negyed kiló finom Cuba kávé	— frt 40 kr.
Negyed kiló cukor hozzá ajándékul.	
Egy kilogram finom Ceylon Cuba kávé	2 frt — kr.
Egy kiló cukor hozzá ajándékul.	
Fél kilogram finom Ceylon Cuba kávé	1 frt — kr.
Fél kilogram cukor hozzá ajándékul.	
Negyed kiló finom Ceylon Cuba kávé	— frt 50 kr.
Negyed kiló cukor hozzá ajándékul.	
Egy kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé	2 frt 40 kr
Egy kiló cukor hozzá ajándékul.	
Fél kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé	1 frt 20 kr.
Fél kiló cukor hozzá ajándékul.	
Negyed kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé	— frt 60 kr.
Negyed kiló cukor hozzá ajándékul.	

Valódi «FRANCK»-kávé, eredeti ládikákban:
1/6 kiló 10 kr. 1/4 kiló 12 kr. 1/2 kiló 22 kr.

TEA, legfinomabb császár-keverék, negyed kiló 2 frt 50 kr.
Hozzá egy kiló cukor ajándékul.

Egyben ajánlom legjobbnak elismert fűszer, csemege, liszt és fűzelék nagyraktáramat, olcsó áron!

Narancs és Citrom 6 darab 10 kr.

CSEMEGE SZŐLLŐ! 5 kilós kosár 2 frt.

ALMA, tiroli bőr-kormos és más fajok.

Egy liter finom petroleum 13 kr.
Egy liter salon petroleum I. 16 kr.
Egy liter császár olaj, legfinomabb 18 kr.

Elvem most is a régi pontos mérleg és szolid kiszolgálás mellett a legjobbat a legolcsóbban jó hírnevem érdekében mindenkor kiszolgáni. Kérem ezen alkalmat felhasználni. — További szíves pártfogásukat kérve, tisztelettel

MERTZ NÁNDOR UTÓDA.

Nagyvárad, Körös-utca. Telefon 448.

Ingyen!

1 klgam kávéhoz 1 kiló cukor.

Ingyen!

1 klgam kávéhoz 1 kiló cukor.